

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Військово-юридичний інститут

Кафедра загальновійськових дисциплін

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Загальна тактика»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»

Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»

Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2024

Харків – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Загальна тактика» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Правоохоронна діяльність». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2024. 34 с.

Розробник:

Зміївський Геннадій Анатолійович,
викладач кафедри загальновійськових дисциплін

Затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 12 від 24 червня 2022 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 11 від 13 червня 2023 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри загальновійськових дисциплін
(протокол № 11 від 11 червня 2024 р.)

Начальник кафедри – Корольов Станіслав Сергійович, кандидат історичних наук, доцент

Зміст

1. Опис навчальної дисципліни	4
2. Очікувані результати навчання	6
3. Зміст програми навчальної дисципліни	12
4. Обсяг і структура навчальної дисципліни	22
5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	23
6. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання	23
7. Критерії оцінювання результатів навчання	24
8. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти	29
9. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	29

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни «Загальна тактика» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 26 «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» спеціалізації «Правоохоронна діяльність».

Найменування показників	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 6,0	Рівень освіти – перший (бакалаврський)	Обов’язкова
Кількість модулів – 2		Період підготовки: 2024-2027
Загальна кількість годин – 180	Галузь знань – 26 «Цивільна безпека»	Семестри
		5, 6
Тижневих годин: аудиторних – 2-6, самостійної роботи курсанта – 1-3	Спеціальність – 262 «Правоохоронна діяльність»	Лекції
		8 год.
		Семінарські/тактичні/тактико-стройові/групові заняття (вправи)/колоквіуми
		112 год.
		Самостійна робота
		60 год.
	Спеціалізація «Правоохоронна діяльність»	Види контролю: поточний контроль; семестровий контроль знань (залік); підсумковий контроль знань (іспит)

Мета навчальної дисципліни – підготовка військовослужбовця, який здатний застосовувати під час планування бойових дій теоретичні положення загальновійськового бою, основи управління підрозділами та вимоги керівних документів з оформлення бойових графічних документів; практично виконувати переміщення на полі бою у складі бойових груп та здійснювати управління бойовими групами в основних видах бою; застосовувати механізоване відділення, механізований взвод в сучасних умовах загальновійськового бою з урахуванням досвіду застосування підрозділів в російсько-українській війні; готувати відділення, взвод до бойового

застосування в загальновійськовому бою (тактичних діях); організувати всебічне забезпечення бою; управляти діями, вогнем механізованого відділення, взводу під час ведення бою (тактичних дій).

Завдання - в результаті вивчення навчальної дисципліни курсанти повинні *знати*:

основи загальновійськового бою;

вимоги до управління, порядок планування бою з урахуванням процедур військового управління НАТО;

порядок оформлення бойових графічних документів;

організаційно-штатну структуру, тактико-технічні характеристики озброєння механізованих підрозділів (відділення, взвод);

роль, місце і порядок застосування механізованих підрозділів (відділення, взвод) у загальновійськовому бою;

бойові спроможності, тактико-технічні характеристики зразків озброєння доданих підрозділів та порядок їх застосування в ході бою;

порядок управління штатними та доданими підрозділами (бойова група, відділення, взвод) у ході ведення бою;

особливості організації розташування механізованого взводу;

особливості виконання завдань в сторожовій охороні підрозділами механізованого взводу;

особливості здійснення маршу механізованими підрозділами, дії підрозділів похідної охорони;

тактику дій механізованих підрозділів в оборонному бою;

особливості підготовки та ведення оборонного бою;

тактику дій механізованих підрозділів в наступальному бою;

особливості підготовки та ведення наступального бою;

вміти:

планувати дії підрозділів за процедурами військового управління НАТО;

готувати механізований підрозділ з засобами підсилення до бою (тактичних дій);

вчасно приймати рішення, ставити завдання, домагатися їх виконання;
 оформлювати бойові документи взводу;
 використовувати вогневі спроможності підрозділу;
 управляти штатними та доданими підрозділами під час виконання поставлених завдань;

організовувати взаємодію з підрозділами родів військ і спеціальних військ у загальновійськовому бою.

Пререквізити: «Інженерна підготовка», «Військова топографія», «Організація військового зв'язку», «Розвідувальна підготовка», «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка», «Стрілецька зброя та вогнева підготовка».

Кореквізити: «Радіаційний, хімічний, біологічний захист підрозділів (у тому числі екологія)», «Фізичне виховання та спеціальна фізична підготовка», «Стрілецька зброя та вогнева підготовка».

Постреквізити: «Тактико-спеціальна підготовка», «Тактика службово-бойової діяльності підрозділів Національної гвардії України», «Тактика службово-бойової діяльності підрозділів спеціального призначення Національної гвардії України», «Інженерне та тилове забезпечення охорони державного кордону».

2. Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РН НД-1	Демонструвати навички у виконанні нормативів з тактичної підготовки, передбачених для особового складу механізованих підрозділів.
РН НД-2	Демонструвати вміння творчо обирати доцільний метод роботи щодо підготовки бою (дій).
РН НД-3	Демонструвати вміння проводити роботу з організації бою (дій) як на місцевості, так і по карті (схемі, на макеті місцевості).
РН НД-4	Приймати доцільні, обґрунтовані рішення на бій (дії).
РН НД-5	Грамотно та своєчасно ставити бойові завдання підлеглим.
РН	Якісно організовувати взаємодію, управління та виконання заходів всебічного

НД-6	забезпечення механізованого відділення та взводу в усіх видах тактичних дій.
РН НД-7	Грамотно розробляти і оформлювати бойові документи.
РН НД-8	Обґрунтовано використовувати сили і засоби, що є в розпорядженні командира механізованого відділення та взводу.
РН НД-9	Обирати обґрунтовані, нестандартні прийоми і способи дій в залежності від обстановки, що склалася.
РН НД-10	Уміло організовувати та здійснювати спільні тактичні завдання у взаємодії з підрозділами Сухопутних військ країн НАТО.
РН НД-11	Використовувати знання організаційної структури і тактики дій ймовірного противника для ефективного його знищення.
РН НД-12	Організовувати оборонний бій механізованого відділення та взводу.
РН НД-13	Організовувати наступальний бій механізованого відділення та взводу.
РН НД-14	Організовувати розташування механізованого відділення та взводу на місці.
РН НД-15	Організовувати дії механізованого відділення та взводу, призначених в сторожову охорону.
РН НД-16	Організовувати марш механізованого відділення та взводу.
РН НД-17	Організовувати дії механізованого відділення та взводу, призначених в похідну охорону.
РН НД-18	Управляти механізованим відділенням та взводом в ході оборонного бою.
РН НД-19	Управляти механізованим відділенням та взводом в ході наступального бою.
РН НД-20	Управляти механізованим відділенням та взводом в ході розташування на місці.
РН НД-21	Управляти механізованим відділенням та взводом в ході здійснення маршу.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних, спеціальних і військово-професійних компетентностей та досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти відповідної спеціальності та освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність», а саме:

Загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 9. Здатність працювати в команді.

ЗК 1.1. Здатність удосконалювати свій професійний рівень та набувати нові знання.

ЗК 1.2. Здатність до пошуку альтернативних рішень у професійній діяльності.

ЗК 1.3. Здатність бути лідером, стимулювати на досягнення спільної мети, брати на себе відповідальність.

ЗК 1.5. Здатність до креативності у предметно-практичній діяльності.

Спеціальних компетентностей:

СК6. Здатність у межах своєї компетенції забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особи та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми, незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів.

СК7. Здатність у межах своєї компетенції ефективно забезпечувати публічну (громадську) безпеку та порядок, у тому числі під час масових правопорушень, запобігати та протидіяти домашньому насильству.

СК12. Здатність забезпечувати відповідно до посадових обов'язків охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності.

СК14. Здатність правомірно застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми з дотриманням стандартів особистої безпеки, а також надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу.

СК19. Здатність здійснювати взаємодію з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони, у тому числі при усуненні потенційних та реальних загроз державному суверенітету та територіальній цілісності держави.

СК1.3. Здатність до перенесення диференційованих фізичних навантажень; експлуатації й обслуговування техніки; прийняття рішень в ході повсякденної службової діяльності, під час мобілізації, воєнного/надзвичайного стану та в умовах ведення бойових дій.

СК(ПС)3. Здатність до організації підготовки та ведення загальновійськового бою, бойових дій прикордонних підрозділів, визначення тактики та способів дій підрозділів, організації бойового, ресурсного, інженерно-технічного забезпечення та зв'язку у підрозділі в різних умовах функціонування та різних формах оперативно-службової діяльності, пересування підрозділів і їх розташування на місці; розробки та ведення бойових документів.

СК(НГ)1. Здатність до виконання завдань, покладених на підрозділи Національної гвардії України, у тому числі у взаємодії з іншими суб'єктами сектору безпеки та оборони, а також шляхом планування, організації й керування веденням підрозділом бойових дій (бою).

СК(НГ)2. Здатність керувати діями військових нарядів з охорони громадської безпеки і порядку.

СК(НГ)7. Здатність до організації підготовки та ведення загальновійськового бою, бойових дій підрозділами Національної гвардії України, визначення способів та тактики дій підрозділів; організації бойового, ресурсного, інженерно-технічного забезпечення підрозділу та зв'язку в різних умовах функціонування та формах оперативно-службової діяльності, пересування підрозділів і їх розташування на місці; розроблення та ведення бойових документів.

Військово-професійних компетентностей:

ВПК2. Здатність планувати, організовувати бій та управляти підрозділом (механізованим взводом) в основних видах бою (тактичних дій).

Програмних результатів навчання:

РН5. Розробляти тексти, документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською та іноземною мовами.

PH8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.

PH12. Адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також у разі ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психологічного навантаження.

PH14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

PH15. Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності.

PH18. Застосовувати вогнепальну зброю та спеціальні засоби (штатне та бойове озброєння), фізичну силу; інформаційні системи та технології, технології захисту даних, методи обробки, накопичення та аналізу інформації, інформаційно-аналітичні системи, бази даних (в тому числі міжвідомчі та міжнародні), криміналістичні та оперативно-технічні засоби, безпілотну авіацію, іншу спеціальну та військову техніку і спорядження.

PH22. Оцінювати оперативну (бойову) обстановку, рівень потенційних загроз та викликів, прогнозувати їх розвиток, застосовувати тактичні методи превентивного та силового втручання для запобігання та припинення правопорушень, усунення загроз внутрішньому безпековому середовищу, державному суверенітету та територіальній цілісності держави, у тому числі у взаємодії з іншими уповноваженими на це органами та громадою.

PH 1.2. Демонструвати навички верифікації отриманої під час здійснення правоохоронної діяльності інформації.

PH 1.4. Визначати професійні завдання і організувати підлеглих для їх виконання, брати на себе відповідальність за отримані результати та здійснювати службові обов'язки у нестандартних ситуаціях за наявності

неповної або обмеженої інформації.

РН 1.5. Виявляти навички фізичної підготовленості; експлуатації й обслуговування техніки; тактичного планування, моделювання та прийняття оптимальних рішень в умовах невизначеності.

РН(ПС)2. Управляти прикордонними підрозділами в ході оперативно-службової діяльності у різних умовах обстановки, ведення бойових і стабілізаційних дій, у тому числі з використанням засобів зв'язку та телекомунікацій; управляти загальновійськовими підрозділами під час ведення основних видів загальновійськового бою.

РН(ПС)4. Організовувати побудову бойового порядку, систем позицій, районів, рубежів вогневого ураження противника, протитанкової оборони, інженерних загороджень, боротьбу з диверсійно-розвідувальними силами противника.

РН(ПС)5. Організовувати та проводити професійну (бойову та спеціальну) підготовку з підпорядкованим особовим складом (підрозділом).

РН(НГ)1. Організовувати виконання завдань, покладених на підрозділи Національної гвардії України, у тому числі у взаємодії з іншими суб'єктами сектору безпеки та оборони, зокрема, в умовах спеціальних правових режимів.

РН(НГ)2. Керувати діями підпорядкованого особового складу підрозділів Національної гвардії України під час виконання покладених завдань з охорони громадської безпеки і порядку.

РН(НГ)4. Здійснювати всебічне забезпечення підрозділу в ході виконання завдань та повсякденної діяльності, вдосконалювати свої фахові і методичні навички, проводити заняття з бойової підготовки з особовим складом (підрозділом), забезпечувати додержання заходів безпеки на заняттях, стрільбах, навчаннях, працювати з таємними документами.

РН(НГ)7. Розуміти принципи побудови бойового порядку, систем позицій, районів, рубежів вогневого ураження противника, протитанкової оборони, інженерних загороджень та споруджень, організацію боротьби з диверсійно-розвідувальними силами противника.

Результатів навчання з військово-професійної підготовки:

РНвпк 2. Здійснювати підготовку підрозділу (механізованого взводу) до ведення бою (тактичних дій), управляти діями підрозділу в ході ведення бою (тактичних дій).

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Механізоване відділення в основних видах бою (тактичних дій)

Основи загальновійськового бою.

Склад, призначення видів Збройних Сил України та основні види озброєння і військової техніки. Порядок проходження дисципліни. Склад та призначення видів Збройних Сил України. Застосування видів Збройних Сил України та родів військ в об'єднаних військових операціях. Загальновійськовий бій, його складові та їх характеристика. Принципи загальновійськового бою. Тактико-технічні характеристики основного озброєння видів Збройних Сил України. Відпрацювання тактичних схем маневру підрозділами, вогнем.

Порядок відпрацювання схем, бойових графічних документів. Основні тактичні умовні знаки та основні скорочення, які застосовуються в бойових графічних документах. Порядок розробки схем та оформлення робочої карти. Умовні знаки підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України. Умовні знаки зразків озброєння та військової техніки Сухопутних військ Збройних Сил України.

Організаційна структура, озброєння і військова техніка підрозділів механізованого батальйону Збройних Сил України. Призначення, організаційно-штатна структура підрозділів механізованого батальйону. Форми і способи застосування підрозділів за досвідом російсько-української війни. Призначення, можливості, організаційно-штатна структура підрозділів тилового, технічного, медичного забезпечення механізованого батальйону. Відпрацювання схеми організаційно-штатної структури механізованого батальйону.

Тактика дій підрозділів механізованого батальйону в основних видах бою (тактичних дій). Побудова оборонного бою механізованого батальйону та основні тактичні показники. Побудова наступального бою механізованого батальйону та основні тактичні показники. Побудова похідного порядку механізованого батальйону на марші та основні тактичні показники. Розташування механізованого батальйону на місці та основні тактичні показники.

Дії солдата, бойових (тактичних) груп в бою. Прийоми та способи дій солдата, бойових (тактичних) груп в оборонному (наступальному) бою. Команди, сигнали, які подаються для управління діями бойових (тактичних) груп в оборонному (наступальному) бою. Тренування у подачі команд управління діями бойових (тактичних) груп в оборонному бою. Тренування у подачі команд управління діями бойових (тактичних) груп в наступальному бою.

Прийоми та способи дій бойових (тактичних) груп під час проведення штурмових дій. Склад штурмової групи, розподіл на підгрупи та їх завдання. Прийоми та способи дій підгрупи захоплення траншеї. Прийоми та способи дій підгрупи вогневої підтримки. Відпрацювання схеми «Варіанти побудови бойового порядку штурмових груп». Тренування у подачі команд управління діями підгруп захоплення, вогневої підтримки під час проведення штурмових дій.

Бойові спроможності механізованих підрозділів. Загальні положення. Спроможності механізованих підрозділів по боротьбі з бронеоб'єктами противника. Спроможності механізованих підрозділів по знищенню живої сили противника. Маневрені спроможності. Розрахунок бойових спроможностей механізованого відділення за варіантами заданих комплектів сил і засобів. Вивчення нормативів з тактичної підготовки механізованих підрозділів.

Тактика дій механізованого відділення в основних видах бою (тактичних дій).

Пересування механізованого відділення. Загальні положення пересування

підрозділів. Особливості пересування підрозділів у пішому порядку. Дії особового складу у складі бойових тактичних груп. Організація похідної охорони на марші: органи похідної охорони, склад і завдання. Дії підрозділів на марші. Відпрацювання схеми «Дії пішого дозору під час розвідки (огляду) місцевих предметів (об'єктів) на маршруті руху». Відпрацювання схеми «Техніки пересування підрозділів у пішому порядку».

Розташування механізованого відділення на місці. Загальні положення розташування підрозділів, особливості розташування механізованого відділення. Організація безпосередньої охорони. Дії особового складу у складі бойових тактичних груп, в органах безпосередньої охорони (патрулі, секреті). Сторожова охорона, дії відділення в органах сторожової охорони. Обов'язки спостерігача. Відпрацювання схеми «Дії механізованого відділення в якості сторожового посту».

Особливості застосування механізованого відділення в урбанізованій місцевості. Порядок пересування в складі бойових тактичних груп в населеному пункті. Особливості переміщення всередині будівлі. Особливості оборони будівлі в складі бойових тактичних груп. Відпрацювання схем варіантів бойових порядків механізованого відділення у складі бойових (тактичних) груп під час дій на урбанізованій місцевості. Оборона будинку.

Оборона механізованого відділення. Загальні положення оборонного бою. Місце та роль механізованого відділення в оборонному бою. Побудова оборонного бою механізованого відділення. Підготовка оборонного бою. Ведення оборонного бою. Дії відділення з розподілом на бойові групи. Відпрацювання схеми «Побудова оборонного бою механізованого відділення». Зміст картки вогню відділення.

Наступ механізованого відділення. Загальні положення наступального бою. Місце та роль механізованого відділення в наступальному бою. Побудова наступального бою механізованого відділення. Підготовка наступального бою. Ведення наступального бою. Дії відділення з розподілом на бойові групи. Бойові порядки механізованого відділення в наступі. Відпрацювання схем

варіантів побудови бойового порядку механізованого відділення в наступі з розподілом на бойові групи.

Дії механізованого відділення під час пересування у пішому порядку.
Техніки пересування у пішому порядку, під час зближення з противником. Дії дозорного відділення. Тренування у подачі команд на перешикування похідних порядків. Тренування у подачі сигналів руками під час пересування у пішому порядку.

Дії механізованого відділення під час розташування на місці. Інженерне обладнання, маскування елементів району розташування. Дії органів охорони. Тренування у постановці завдань (спостерігачу, патрулю, секрету). Вивчення порядку дій при відбитті нападу диверсійно-розвідувального підрозділу.

Управління діями механізованого відділення в оборонному бою.
Підготовка оборонного бою. Виконання нормативів з тактичної (інженерної) підготовки. Управління діями відділення в ході бою. Виконання нормативів з тактичної підготовки. Тренування у подачі команд управління діями відділення та вогнем в оборонному бою. Вивчення умов виконання нормативів з тактичної підготовки. Підготовка навчальних місць.

Управління діями механізованого відділення в наступальному бою.
Підготовка наступального бою. Виконання нормативів з тактичної підготовки. Управління діями відділення в ході бою. Виконання нормативів з тактичної підготовки. Тренування у подачі команд управління діями відділення та вогнем в наступальному бою. Вивчення умов виконання нормативів з тактичної підготовки. Підготовка навчальних місць.

Управління діями механізованого відділення в урбанізованій місцевості.
Порядок пересування в складі бойових тактичних груп в населеному пункті. Дії бойових тактичних груп всередині будівлі. Вивчення правил виконання тактичних дій. Перегляд навчальних фільмів. Підготовка навчальних місць.

Управління діями механізованого відділення під час виконання завдань вночі. Перехід до нічних дій. Тактичні дії відділення за видами бою. Виконання тактичних дій (завдань) розвідки (спостереження, підслуховування), охорони з

використанням технічних засобів розвідки і спостереження. Тренування у подачі сигналів (звукових, світлових) з управління діями відділення та вогнем в наступальному бою. Вивчення характеристик та порядку роботи приладів нічного бачення, тепловізорів та інших технічних засобів розвідки і спостереження. Підготовка навчальних місць.

Модуль 2. Механізований взвод в основних видах бою (тактичних дій)

Тактика дій механізованого взводу в основних видах тактичних дій.

Марш механізованого взводу та дії в похідній охороні. Загальні положення. Досвід російсько-української війни. Підготовка взводу до здійснення маршу. Особливості підготовки взводу до дій в похідній охороні. Управління діями взводу в похідній охороні. Дії підрозділів взводу при потраплянні в засідку. Відпрацювання схем: «Райони, рубежі, що призначаються взводу під час здійснення маршу», «Побудова похідного порядку взводу під час пересування у складі головних сил».

Розташування механізованого взводу на місці та дії у сторожовій охороні. Загальні положення. Досвід російсько-української війни. Підготовка взводу до розташування на місці. Особливості підготовки взводу до дій у сторожовій охороні. Управління діями взводу у сторожовій заставі та інших органах охорони. Особливості розташування підрозділів у базових таборах. Відпрацювання схем: «Розташування механізованого взводу на місці у складі роти», «Дії механізованого взводу у сторожовій заставі».

Участь у стабілізаційних діях військ та виконанні інших завдань. Особливості участі у стабілізаційних діях військ. Особливості участі у виконанні інших, визначених законодавством України завдань. Особливості підготовки взводу до участі в стабілізаційних діях військ. Відпрацювання схем: «Участь механізованого взводу в пошуку ДРС та НЗФ противника», «Участь механізованого взводу в охороні та обороні важливих об'єктів та комунікацій».

Тактика дій механізованого взводу в оборонному бою.

Механізований взвод в оборонному бою. Місце, завдання механізованого взводу в оборонному бою. Побудова оборони механізованого взводу. Ведення

оборонного бою. Вивчення досвіду застосування механізованих підрозділів в оборонному бою у ході російсько-української війни. Відпрацювання схеми «Схема опорного пункту механізованого взводу».

Підготовка оборонного бою. Організація бою. Підготовка підрозділів до бою. Зайняття оборони і підготовка опорного пункту взводу. Практична робота командира взводу у підпорядкованих підрозділах. Особливості роботи командира механізованого взводу залежно від умов переходу до оборони. Бойові документи, які розробляються у взводі під час підготовки оборонного бою.

Підготовка і ведення оборонного бою в особливих умовах. Підготовка і ведення оборонного бою механізованих підрозділів за досвідом російсько-української війни. Підготовка і ведення оборонного бою механізованих підрозділів в особливих умовах.

Перехід механізованого взводу до оборони в умовах відсутності зіткнення з противником. Ведення оборонного бою (комплекс групових вправ).

Підготовка механізованого взводу до оборони в умовах відсутності зіткнення з противником. Етап 1, 2. Усвідомлення отриманого завдання. Проведення розрахунку часу. Визначення першочергових заходів, які необхідно виконати для найшвидшої підготовки взводу до оборонного бою (розроблення першого попереднього бойового розпорядження). Орієнтування підлеглих щодо майбутніх дій і віддавання вказівок (доведення першого попереднього бойового розпорядження до підлеглих). Оформлення результатів усвідомлення завдання на робочій карті командира взводу. Тренування в орієнтуванні підлеглих щодо майбутніх дій і віддавання вказівок (в доведенні першого попереднього бойового розпорядження).

Підготовка механізованого взводу до оборони в умовах відсутності зіткнення з противником. Етап 3: «Прийняття рішення на оборону (розроблення попереднього плану)». Оцінювання обстановки (аналіз завдання). Визначення способу дій в оборонному бою (розробка варіантів дій, аналіз

варіантів дій, порівняння та вибір остаточного варіанту дій). Визначення бойових завдань відділенням, доданим підрозділам і вогневим засобам. Відпрацювання замислу бою. Підготовка робочої карти до доповіді замислу (рішення).

Підготовка механізованого взводу до оборони в умовах відсутності зіткнення з противником. Етап 3: «Прийняття рішення на оборону (розроблення попереднього плану)». Доповідь замислу бою (рішення на оборону). Відпрацювання другого попереднього бойового розпорядження. Формулювання бойових завдань. Деталізація питань управління та взаємодії. Деталізація питань всебічного забезпечення дій.

Підготовка механізованого взводу до оборони в умовах відсутності зіткнення з противником. Етап 7: «Видача бойового наказу». Оформлення бойового наказу. Постановка бойових завдань підлеглим. Тренування в постановці бойових завдань підлеглим.

Підготовка механізованого взводу до оборони в умовах відсутності зіткнення з противником. Етап 5, 7. Проведення рекогносцировки. Видача бойового наказу. Тренування в постановці бойових завдань підлеглим на місцевості (на макеті місцевості).

Підготовка механізованого взводу до оборони в умовах відсутності зіткнення з противником. Етап 4, 8. Підготовка макету місцевості. Організація взаємодії, управління та всебічного забезпечення бою на макеті місцевості. Розроблення бланків позивних посадових осіб, таблиць сигналів управління та взаємодії.

Підготовка механізованого взводу до оборони в умовах відсутності зіткнення з противником. Етап 4, 8. Підготовка підрозділу та переміщення. Перевірка готовності. Виконання нормативів з тактичної підготовки у складі взводу (відділення). Вивчення умов виконання нормативів з тактичної підготовки у складі взводу (відділення) в оборонному бою. Підготовка навчальних місць та керівників занять на навчальних місцях.

Управління діями механізованого взводу в ході ведення оборонного бою.

Управління взводом під час ведення оборонного бою: знищення розвідки противника; нанесення ураження противнику, що висувається; ведення бою з противником, що атакує; знищення противника, що намагається обійти, вклинитися у взводний опорний пункт. Бій у траншеях, участь у проведенні контратаки. Боротьба з БпЛА противника. Вироблення вказівок з підготовки взводу до нічних дій.

Управління діями механізованого взводу в ході ведення оборонного бою вночі. Перехід до нічних дій. Підготовка підрозділів до ведення оборонного бою вночі. Управління взводом під час ведення оборонного бою вночі: знищення розвідки противника; нанесення ураження противнику, що висувається; ведення бою з противником, що атакує; знищення противника, що намагається обійти, вклинитися у взводний опорний пункт; боротьба з БпЛА противника. Світлове забезпечення оборонного бою вночі.

Тактика дій механізованого взводу в наступальному бою.

Наступ механізованого взводу. Місце, роль механізованого взводу в наступальному бою. Завдання механізованого взводу в наступальному бою, їх зміст. Бойовий порядок, система вогню механізованого взводу в наступальному бою. Ведення наступального бою. Вивчення досвіду застосування механізованих підрозділів в наступальному бою у ході російсько-української війни. Відпрацювання схеми «Дії механізованого взводу в наступальному бою».

Підготовка та ведення наступального бою. Особливості роботи командира взводу з планування наступального бою. Особливості управління діями взводу в наступальному бою. Відпрацювання схем: «Райони, рубежі, які призначаються у наступі з висуванням з глибини», «Порядок перегрупування, заміни для зайняття вихідного положення у наступі з положення безпосереднього зіткнення з противником».

Підготовка і ведення наступального бою в особливих умовах. Підготовка і ведення наступального бою механізованих підрозділів за досвідом російсько-

української війни. Підготовка і ведення наступального бою механізованих підрозділів в особливих умовах.

Наступ механізованого взводу з положення безпосереднього зіткнення з противником (комплекс групових вправ).

Підготовка механізованого взводу до наступу з положення безпосереднього зіткнення з противником. Етап 1, 2. Усвідомлення отриманого завдання. Проведення розрахунку часу. Визначення першочергових заходів, які необхідно виконати для найшвидшої підготовки взводу до наступального бою (розроблення першого попереднього бойового розпорядження). Орієнтування підлеглих щодо майбутніх дій і віддавання вказівок (доведення першого попереднього бойового розпорядження до підлеглих). Оформлення результатів усвідомлення завдання на робочій карті командира взводу. Тренування в орієнтуванні підлеглих щодо майбутніх дій і віддавання вказівок (в доведенні першого попереднього бойового розпорядження (ПБР 1)).

Підготовка механізованого взводу до наступу з положення безпосереднього зіткнення з противником. Етап 3: «Прийняття рішення на наступ (розроблення попереднього плану)». Оцінювання обстановки (аналіз завдання). Визначення способу дій в наступальному бою (розробка варіантів дій, аналіз варіантів дій, порівняння та вибір остаточного варіанту дій). Визначення бойових завдань відділенням, доданим підрозділам і вогневим засобам. Відпрацювання замислу бою. Підготовка робочої карти до доповіді замислу (рішення).

Підготовка механізованого взводу до наступу з положення безпосереднього зіткнення з противником. Етап 3: «Прийняття рішення на наступ (розроблення попереднього плану)». Доповідь замислу бою (рішення на наступ). Відпрацювання другого попереднього бойового розпорядження. Формулювання бойових завдань. Деталізація питань управління та взаємодії. Деталізація питань всебічного забезпечення дій.

Підготовка механізованого взводу до наступу з положення безпосереднього зіткнення з противником. Етап 7: «Видача бойового наказу». Оформлення бойового наказу. Постановка бойових завдань підлеглим. Тренування в постановці бойових завдань підлеглим.

Підготовка механізованого взводу до наступу з положення безпосереднього зіткнення з противником. Етап 5, 7. Проведення рекогносцировки. Видача бойового наказу. Тренування в постановці бойових завдань підлеглим на місцевості (на макеті місцевості).

Підготовка механізованого взводу до наступу з положення безпосереднього зіткнення з противником. Етап 4, 8. Підготовка макету місцевості. Організація взаємодії, управління та всебічного забезпечення на макеті місцевості. Розроблення бланків позивних посадових осіб, таблиць сигналів управління та взаємодії.

Підготовка механізованого взводу до наступу з положення безпосереднього зіткнення з противником. Етап 4, 8. Підготовка підрозділу та переміщення (перегрупування). Перевірка готовності. Виконання нормативів з тактичної підготовки у складі взводу (відділення). Вивчення умов виконання нормативів з тактичної підготовки у складі взводу (відділення) в наступальному бою. Підготовка навчальних місць та керівників занять на навчальних місцях.

Управління діями механізованого взводу в ході ведення наступального бою. Управління взводом під час ведення наступального бою: управління взводом під час безпосереднього зіткнення з противником, перегрупування (заміни); управління взводом під час атаки переднього краю оборони противника і оволодіння об'єктом атаки, бій у траншеях; управління взводом під час ведення бою в глибині оборони противника. Управління взводом під час переслідування противника. Закріплення на вигідному рубежі. Вироблення вказівок з підготовки взводу до нічних дій.

Управління діями механізованого взводу в ході ведення наступального бою вночі. Перехід до нічних дій. Підготовка підрозділів до ведення наступального бою вночі. Управління взводом під час ведення наступального

бою вночі: управління взводом під час безпосереднього зіткнення з противником, перегрупування (заміни); управління взводом під час атаки переднього краю оборони противника і оволодіння об'єктом атаки, бій у траншеях; управління взводом під час ведення бою в глибині оборони противника. Світлове забезпечення наступального бою вночі.

4. Обсяг і структура навчальної дисципліни

№ п/п	Дата проведення (згідно розкладу)	Тематика навчального курсу	Обсяг у годинах			
			Усього	У тому числі		
				Лекції	Групові, семінарські, тактичні заняття тощо	Самостійна робота
Модуль 1. Механізоване відділення в основних видах бою (тактичних дій)						
1.		Тема 1. Основи загальновійськового бою	21	4	10	7
2.		Тема 2. Тактика дій механізованого відділення в основних видах бою (тактичних дій)	63	-	42	21
		<i>Разом</i>	<i>84</i>	<i>4</i>	<i>52</i>	<i>28</i>
Модуль 2. Механізований взвод в основних видах бою (тактичних дій)						
3.		Тема 3. Тактика дій механізованого взводу в основних видах тактичних дій	9	-	6	3
4.		Тема 4. Тактика дій механізованого взводу в оборонному бою	42	2	26	14
5.		Тема 5. Тактика дій механізованого взводу в наступальному бою	42	2	26	14
6.		<i>Іспит</i>	<i>3</i>	<i>-</i>	<i>2</i>	<i>1</i>
		<i>Разом</i>	<i>96</i>	<i>4</i>	<i>60</i>	<i>32</i>
		Усього годин / кредитів ЄКТС	180/6,0	8	112	60

5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота курсантів здійснюється у таких формах:

підбір, аналітичне дослідження тематичних доктринальних документів та практики їх застосування механізованими підрозділами при підготовці і веденні сучасного загальновійськового бою, а також рекомендованої/нової наукової, навчальної літератури;

опрацювання конспектів лекцій;

робота над кейсами;

виконання практичних завдань;

робота з інформаційними та Інтернет-ресурсами;

підготовка індивідуальних робіт;

самотестування;

підготовка до семінарських/групових, тактико-стройових і тактичних занять, групових вправ, колоквиумів та іспиту.

Види індивідуальних робіт, вимоги до виконання та критерії їх оцінювання закріплені у Положенні про види та критерії оцінювання індивідуальних робіт здобувачів вищої освіти кафедри загальновійськових дисциплін.

6. Форми педагогічного контролю та засоби оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Загальна тактика» передбачає проведення поточного, семестрового та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни *на семінарських/групових, тактико-стройових і тактичних заняттях, групових вправах* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування; виконання тактичних, розрахунково-графічних завдань та

нормативів з тактичної підготовки; розроблення бойових документів; захист реферату за ініціативи курсанта. У семестрі, за результатами якого здійснюється семестровий контроль, на занятті курсант може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0; 1; 2; 3). У семестрі, за результатами якого проводиться підсумковий контроль, у ході заняття курсант може отримати оцінку за наступною чотирибальною шкалою – 0; 0,5; 0,75; 1;

контроль якості засвоєння курсантами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки курсанта до вивчення поточного матеріалу.

Впродовж семестру курсанти виконують самостійну роботу, в тому числі, у формі підготовки *індивідуальної роботи*. Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 10 балів.

Формою *семестрового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є *залік*. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й індивідуальної роботи, за якої курсант може отримати залік, становить 60 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є *іспит*. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та індивідуальної роботи, за якої курсант допускається до складання іспиту, становить 25 балів. Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати за результатами підсумкового контролю, становить 60 балів.

7. Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів навчальної дисципліни «Загальна тактика» при семестровому контролі у формі заліку:

Поточний контроль		Індивідуальна робота курсантів	Підсумкова оцінка знань (залік)
Модуль № 1			
Заняття	Колоквіум		
max 75	max 15	max 10	max 100

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів навчальної дисципліни «Загальна тактика» при підсумковому контролі у формі іспиту:

Поточний контроль		Індивідуальна робота курсантів	Підсумковий контроль (іспит)	Підсумкова оцінка знань
Модуль № 2				
Заняття	Колоквіум	max 10	max 60	max 100
max 29	max 1			

Критерії оцінювання (залік, іспит):

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
При семестровому контролі		
Поточний контроль на занятті	Max 3	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	2	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	1	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 15	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	12	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	9	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість несуттєвих помилок.
	6	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок.
	3	Прогалини в знаннях, курсант слабо володіє матеріалом.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Залік Зараховано	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою.

		3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на заліку за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на заліку за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на заліку.
Не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.
При підсумковому контролі		
Поточний контроль на занятті	Мах 1	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	0,75	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі

		помилки.
	0,5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 1	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	0,75	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	0,5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок.
	0,25	Прогалини в знаннях, курсант слабо володіє матеріалом.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
	Іспит	Max 60
55		1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
50		1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
45		1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
40		1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і

		<p>майбутньої роботи за професією.</p> <p>2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою.</p> <p>3. Помилки у відповіді за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.</p>
	35	<p>1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Наявність помилок у відповіді на питання під час іспиту.</p>
	Min 0	<p>1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни.</p> <p>2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.</p>
Оцінка індивідуальної роботи курсантів:		
Реферат	Max 10	<p>Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.</p>
	7	<p>Переважає більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.</p>
	3	<p>Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.</p>
	Min 0	<p>Тема реферату не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).</p>

8. Педагогічний контроль для здобувачів вищої освіти

Шкала підсумкового педагогічного контролю (залік)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

Шкала підсумкового педагогічного контролю (іспит)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34

9. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Про Збройні Сили України : Закон України від 06.12.1991 р. № 1934-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text>

2. Про оборону України : Закон України від 06.12.1991 р. № 1932-ХІІ.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>

3. Про основи національного спротиву : Закон України від 16.07.2021 р.
№ 1702-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>

4. Тимчасовий порядок оформлення оперативних (бойових) документів :
затв. наказом Головнокомандувача Збройних Сил України від 11.09.2020 р. №
140. Київ : ГК ЗСУ, 2020. 264 с.

Література

Основна література

1. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ
Збройних Сил України. Частина ІІ : Батальйон, рота. Київ : Командування
Сухопутних військ Збройних Сил України, 2016. 217 с.

2. Бойовий статут механізованих і танкових військ Сухопутних військ
Збройних Сил України. Частина ІІІ : Взвод, відділення, екіпаж танка. СБП 3-
(01,02,04).58(59) : затв. наказом Командувача Сухопутних військ Збройних Сил
України від 25.05.2016 р. № 238. Київ : Командування Сухопутних військ
Збройних Сил України, 2016. 260 с.

3. Дії механізованих підрозділів з урахуванням стандартів НАТО :
навч. посіб. / Д. В. Зайцев та ін. Київ : ВІ КНУ, 2021. 167 с.

4. Загальна тактика. Частина І : навч. посіб. / С. Т. Полторак та ін. Київ
: КНТ, 2023. 342 с.

5. Збірник вивчених уроків бойового досвіду з рекомендаціями
військовим організаційним структурам Збройних Сил України щодо
недопущення втрат особового складу (ОВТ) під час підготовки, планування та
виконання бойових завдань (за бойовим досвідом, отриманим в Операції
об'єднаних сил на території Донецької та Луганської областей) : тактична
публікація. Київ : Командування Сухопутних військ Збройних Сил України,
2021. 58 с.

6. Збірник нормативів з бойової підготовки Сухопутних військ Збройних Сил України. ТП 7-00(194)11.01. Київ : КП КСВ ЗСУ, 2019. 58 с.

7. Зброя російсько-української війни 2022-2023 років : Довідник-каталог основних зразків озброєння та військової техніки, які застосовувалися протиборчими сторонами під час відсічі широкомасштабного вторгнення РФ в Україну (24.02.2022 – 30.06.2023) / Міністерство оборони України, Апарат Головнокомандувача Збройних Сил України, Генеральний штаб Збройних Сил України, Центр досліджень воєнної історії Збройних Сил України. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 243 с.

8. Маскування військ та об'єктів. Захист від високоточної зброї : навч. посіб. / В. В. Пугач та ін. Харків : ВЮІ НЮУ ім. Ярослава Мудрого, 2022. 116 с.

9. Мельник С. М., Радченко К. А., Зміївський Г. А., Пугач В. В. Загальна тактика (солдат, механізоване відділення) : навч. посіб. Харків : Право, 2019. 224 с.

10. Методичні рекомендації «Загальновійськовим підрозділам щодо боротьби з ударними БПЛА іранського виробництва «Shahed-136» («Герань-2») та РФ «Ланцет-2» (за досвідом російсько-української війни 2022-2023 років)» : військова навчально-методична публікація командирам (начальникам) до використання під час виконання завдань. Київ : Центр оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України спільно з Головним управлінням доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних Сил України, 2023. 78 с.

11. Методичні рекомендації «Перелік та структура бойових (формалізованих) документів на КСП, які відпрацьовуються в підрозділах Збройних Сил України тактичного рівня під час планування бою (дій) та його ведення (відділення, взвод, рота, батальйон та інші рівні) (за бойовим досвідом, отриманим в Операції об'єднаних сил (раніше АТО) на території Донецької та Луганської областей)». ВП 3-00(102).56. Київ : Центр оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України, Головне управління доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних Сил України, 2022. 414 с.

12. Методичні рекомендації підрозділам щодо боротьби з безпілотними літальними апаратами іранського виробництва Shahed-136 (Герань-2). Київ : Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2022. 50 с.
13. Методичні рекомендації щодо роботи штабного офіцера тактичної ланки : військова навчально-методична публікація органам військового управління під час виконання бойових дій тактичного рівня. Київ : Командування Сухопутних військ Збройних Сил України спільно з Національною академією сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного, 2019. 194 с.
14. Методичні рекомендації щодо фортифікаційного обладнання місць виконання бойових завдань підрозділами. Київ : Командування Сил підтримки Збройних Сил України, 2022. 78 с.
15. Підручник «Сержанта механізованих військ». Київ : Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021. 426 с.
16. Похнатюк С. В., Мінтюков Д. В., Дзюбенко Ю. А. Робота командира механізованого взводу щодо організації бою (формалізовані документи) : навч. посіб. Львів : АСВ, 2015. 104 с.
17. Ситуаційні завдання та варіанти дій за ними для підрозділів родів військ та спеціальних військ (за досвідом проведення ООС (раніше АТО)) : метод. рекомендації. Київ : ЦОСіМП Збройних Сил України, 2019. 80 с.
18. Тактика механізованих підрозділів (механізований взвод) : навч. посіб. / Є. В. Вірко та ін. Львів : АСВ, 2014. 420 с.
19. Тактика механізованих підрозділів (механізований взвод) : навч. посіб. / С. В. Похнатюк та ін. Львів : НАСВ, 2016. 472 с.
20. Тактична підготовка механізованого батальйону : метод. посіб. Київ : Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2020. 166 с.

Додаткова література

1. Альбом схем «Методичних матеріалів з підготовки тактичних груп (відділення, взвод) (за досвідом російсько-Української війни 2022-2023 років)».

ВП 7-(01,03-05)215.58(59). Житомир : Центр оперативних стандартів і методики підготовки Збройних Сил України, 2023. 72 с.

2. Башинський В. Г., Тристан А. В., Телевний І. В., Нікітченко В. І. Посібник щодо застосування озброєння іноземного виробництва у Збройних Силах України (частина 1, протитанкове озброєння). Чернігів : ДНДІ ВСОВТ, 2022. 120 с.

3. Башинський В. Г., Тристан А. В., Телевний І. В., Нікітченко В. І. Посібник щодо застосування озброєння іноземного виробництва у Збройних Силах України (частина 1, стрілецьке озброєння). Чернігів : ДНДІ ВСОВТ, 2022. 180 с.

4. Використання збройними силами російської федерації керованих боєприпасів «Краснопіль»: що відомо і як протидіяти загрозі : інформаційний бюлетень. Київ : Головне управління доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних Сил України, 2022. 6 с.

5. Доктрина сухопутних операцій. Київ : Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2020. 102 с.

6. Доктрина «Сухопутні війська Збройних Сил України». Київ : Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2020. 50 с.

7. Доктрина «Участі у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки». Київ : Командування Сухопутних військ Збройних Сил України, 2021. 58 с.

8. Досвід підготовки та ведення штурмових дій : інформаційний бюлетень. Київ : Головне управління доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних Сил України, 2023. 6 с.

9. Особливості ведення бойових дій підрозділами окремої механізованої бригади в районі населеного пункту Соледар : інформаційний бюлетень. Київ : Головне управління доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних Сил України, 2023. 11 с.

10. Особливості планування (управління) бою та тактика застосування підрозділів приватної військової компанії «Вагнер», а також рекомендації з

протидії на основі отриманого досвіду : інформаційний бюлетень ГШ ЗС України. Київ : Генеральний штаб Збройних Сил України, 2022. 6 с.

11. Рекомендації щодо ефективної протидії тактиці дій підрозділів приватної військової компанії «Вагнер» (широкого застосування штурмових загонів) : інформаційний бюлетень. Київ : Головне управління доктрин та підготовки Генерального штабу Збройних Сил України, 2022. 10 с.

Інтернет ресурси:

1. Офіційний веб-портал Міністерства оборони України. URL: <https://www.mil.gov.ua/>.

2. Офіційний веб-портал Збройних Сил України. URL: <https://www.zsu.gov.ua/>.

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри загальновійськових дисциплін Військово-юридичного інституту. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/555-kafedry-viiskovoiurydychnoho-instytutu.html>

НЕІК

Електронний курс 262 ПД «Загальна тактика» на порталі навчальних електронних інформаційних комплексів. URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=1143>